

Jakub Filipko, Peter Derňár

HECTOR

Neobyčajný príbeh
záchranného psa
spod Tatier

Ljndeni

Hector

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Jakub Filipko, Peter Derňár

Hector – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Jakub Filipko, Peter Derňár

HECTOR

Neobyčajný príbeh
záchrannárskeho psa
spod Tatier

Ljndeni

Jakub Filipko, Peter Derňár: **Hector**

Text © Jakub Filipko, Peter Derňár, 2025

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2025

Cover Photo © Miroslav Hajdú, 2025

Design © Zuzana Chmelová, 2025

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vytážovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-5664-930-5

ISBN e-knihy 978-80-5664-969-5 (1. zverejnenie, 2024) (ePDF)

Venované pamiatke Hectora
a všetkých lavínových a pátracích psov

Obsah

Ten s fliačikom na hrudi //	11
Čo keď zmrzne? //	19
Na deku sa ti môžem... //	25
Herec a tyran //	31
Urážka alfa samca //	39
Vrtuľník? Úžasná zábava! //	45
Bulhari s otvorenými ústami //	51
Hnusné kolesá, ja vám ukážem! //	57
Len nech mi ho nezastrelia //	61
Prvý ostrý výjazd... sa skončil v cukrárni //	65
Vystrašené deti a zhnité držky //	69
Určite je dolámaný //	75
Prvý ostrý výjazd –teraz už naozaj //	79
Stratený snoubordista //	87
Lavína //	95
Čo ideme robiť, kamarátik? //	103
Gurmán? Ani náhodou! //	113
Test vodou a chrčiace čudo //	121
Stratený //	127
v hromadách lístia //	127
Smutné pátranie //	133
Rivalita nielen v hokeji //	139
Decká nás dostali... //	147
Kto je najlepší? //	153
Kedy záchranár oddychuje? //	159
Nikdy! //	159
Život a smrť //	165
Ako pracuje superpes? //	171
Lepšie ako hollywoodske kulisy //	175
Kto je najlepší? Opäť Hector? //	181

Stratený // 187
Peklo v Prešove // 193
Snehová pasca // 203
Neodpustiteľné // 211
Ako Hector vstúpil do histórie // 217
Zradný sneh a falošné stopy // 221
Kiežby sme ju našli živú! // 227
Indície strateného profesora // 231
Medvedie leto // 237
Výbuchy v bejrútskom prístave // 245
Vytúžené medzinárodné certifikáty // 249
Kam sa podeli dvaja tínedžeri? // 257
Ťarcha zodpovednosti // 263
Tancujúca sonda // 271
Nad čím krúžia krkavce? // 279
Prišli sme o Bonyho // 287
Čo sa stalo na Vysokej? // 295
Moja hlúpa chyba // 301
Zemetrasenie v Turecku: Deň prvý // 307
Zemetrasenie v Turecku: Deň druhý // 315
Zemetrasenie v Turecku: Deň tretí // 325
Zemetrasenie v Turecku: Deň štvrtý // 333
Zemetrasenie v Turecku: Deň piaty // 341
Zemetrasenie v Turecku: Deň šiesty a siedmy // 349
Horolezec na Malte // 357
Stratení Nemci // 369
V hodine dvanástej // 373
Najhorších dvadsať minút // 379
Mučivo dlhé lúčenie // 387
Posledná túra // 395
Poďakovanie // 399

Ten s fliačikom na hrudi

P

ršalo. Či skôr strašne lialo. Všade bolo blato, nohy mi v ňom čvachtali, dával som si pozor, aby som nepristál na zadku. Vtedy sa to stalo. Oproti mne sa na dvore chovnej stanice vyrútila päťica chľapatých gúl. Medzi nimi aj Hector, hoci vtedy sa volal inak a ja som ešte nejaký čas nevedel, že práve on sa na najbližších osem rokov stane mojím partákom na život a na smrť. Mojm prvým dieťaťom, mojím učiteľom aj záchrancom. Doslova.

Hectora som prvýkrát videl na malej obrazovke mobilu. Bolo to pár týždňov predtým, ako sa ku mne rozbehol po tej zablatenej zemi. Mobil mi pred oči strčil na cvičení kynológov Horskej záchranej služby kolega z iného oblastného strediska, Zdenko. Nikdy predtým sme sa nevideli. Tomuto skúsenému kynológovi ma predstavili ako nádejnú posilu, nováčika, ktorý zatúžil po psovi. Poriadne ma prešacoval, a nielen pohľadom. „Tak ty chceš byť psovod? Naozaj?“ Zdalo sa mi, že sa mu nepáči, kládol mi priveľa otázok, hoci ma celé mesiace, viac ako rok, preverovali kolegovia. Najmä hlavný kynológ z Horskej záchranej služby. Nehovoriac o tom, že so záchranármi som najskôr stovky hodín odrobil ako takzvaný figurant, ktorý zahrabaný v snehu, ležiaci v mokrej tráve či sediaci na konári stromu čaká, kým ho psy počas cvičenia nevypátrajú. Často bez pohybu, vyčerpaný, uzímený, o pohodlí ani reči. Už len dostať sa na pracovisko človeku odkrojilo veľký kus síl, keďže horskí záchranári nepracujú

v kancelárii, ale na hrebeňoch hôr, v ťažko prístupných dolinách a roklinách, na zasnežených svahoch. Idete tam niekoľko hodín, a to ešte nezačala skutočná robota, ktorá môže trvať aj celú noc. Človek si pri tom – hoci ide „len“ o cvičenie – často siahne na dno síl, fyzických i psychických. Nič jednoduché, no nestačilo to, aby som dostal psa, keď som zatúžil zachraňovať vo dvojici. Nefunguje to tak, že vyjadrite túžbu byť kynológom a vzápätí vám za vôdzku privedú chlpatého génia, ktorý má v pohľade rovnakú múdrosť ako človek a v nose päťdesiatkrát viac čuchových receptorov.

Keď som ako figurant ukázal, že zvládnem fungovať v ťažkých podmienkach, nasledovalo nekonečne dlhé posudzovanie, či zapadnem do partie kynológov a či mám vlohy na to, aby som sa dokázal plnohodnotne starať o psa. Bola by malá katastrofa, keby som po pár týždňoch zistil, že to nie je nič pre mňa. „Prepáčte, ja som si to rozmyslel...“ To museli vylúčiť, žiadne riziko nepripustiť. Sledovali, či sa psov nebojím, či som k nim láskavý, ale aj to, či dokážem adekvátne reagovať na psa, ktorý ma v danej chvíli ako figuranta vyhrabal zo snehu a potrebuje vedieť, že odviezol skvelú prácu. Musel som všetkých presvedčiť, že dokážem pracovať aj so svojim hlasom. Vychovávať psa je veľmi podobné ako vychovávať dieťa – treba správne dávkovať emócie, hovoriť potichu alebo primerane zvýšiť hlas, keď si to situácia vyžaduje. Dôležitá je aj energia potenciálneho psovoda, ktorý musí vedieť svojho psa v zlých momentoch potiahnuť, správne ho motivovať. V neposlednom rade zisťovali, či som na psíka pripravený aj v rámci rodiny, či mám preňho zázemie. No kolega Zdenko akoby na stretnutí záchranárov cítil potrebu narýchlo ma preveriť ešte raz. Až potom vytiahol mobil a prehrál mi krátke video. Mrvili sa na ňom šteniatka. „Teraz prišli na svet, jedno by mohlo byť tvoje,“ oznámil mi. Či som sa potešil? To je slabé slovo.

Na prvé stretnutie s Hectorom nikdy nezabudnem. Do chovnej stanice pri Dolnom Kubíne sme v ten upršaný októbrový deň cestovali priam ako delegácia. Pomáhať s výberom mi išlo kvarteto skúsených inštruktorov kynológie z Horskej záchrannej služby a bol tam tiež Matúš, cvičiteľ psov, ktorého rodine patrila suka so šteniatkami.

Ja som bol, samozrejme, šťastný, keďže o psoch som vedel len to, čo som si načítal. Jediné, čím som si bol istý, bola rasa a mal som vytýpovanú aj farbu a pohlavie. Chcel som psa – vlkosivého nemeckého ovčiaka, nie čierneho, ani belgického ovčiaka. Páčila sa mi predstava, že sa bude podobat' na vlka, no nemal som poňatia napríklad o tom, akú by mal mať povahu. Ak by ma tam v ten deň poslali samého, netušil by som, ako si vybrať správne šteňa. Všetkých päť bolo neskutočne zlatých, ako tam pobehovali celé špinavé, plné energie, nemotorné.

Dlhé minúty som ich fascinovane pozoroval, bral som ich skôr ako celok. No zrazu sa stalo niečo zaujímavé. Jedno šteňa sa oddelilo od ostatných a prišlo rovno ku mne, niečím som ho musel zaujať. Malo na hrudi biely fliačik. Najskôr si ma premeralo, vysoko dvíhalo hlavu, zdalo sa mi, že ma šacuje rovnako dôkladne ako Zdenko, na ktorého mobile som ho prvýkrát zazrel. Aj týmto testom som našťastie prešiel, keďže vzápätí ma oňuchalo, nechalo sa pohladkať, vlhkým ňufákom mi prechádzalo po ruke, drobnými a riadne ostrými ihličkami skúšalo, koľko bolesti znesiem.

O psoch som v tej chvíli naozaj veľa nevedel, no niekde som čítal, že šteňa, ktoré za vami príde ako prvé, je to pravé. Hotovo, vzťah je spečatený vďaka neomylným inštinktom, ktoré má v sebe ten malý tvor zabudovaný od prvých dní. Samozrejme, Hector sa nemýlil, ja som však potreboval ešte nejaký čas, aby som vedel to, čo bolo jemu hneď jasné. A tak ma vzápätí nechal s mojimi myšlienkami, odbehol za súrodencami a rozhodol sa tváriť, že už mu na mne nezáleží. Naopak, všetku pozornosť venoval mojim kolegom, ktorí na rozdiel od mňa presne vedeli, čo majú robiť. Šesťtyždňových chlpáčov testovali formou hry, mávali pred nimi handričkami či hračkami, skúšali, ktorí sú dobrí aportéri. Videl som, že kým daktore šteňatá mali záujem o takúto hru, iné bavila len chvíľu, ďalšie vôbec.

Po viac ako hodine padlo rozhodnutie, kolegovia vybrali dvoch finalistov. Ten prvý bol typický alfa samec, väčší než ostatní, dominantný, pamätám si na jeho silné čierne laby. A ten druhý... biely fliačik, Hector, ktorý mal vtedy rovnako ako všetci súrodenci z vrhu

meno na C – volal sa Cash. Trojica kynológov mi radila staviť na silnejšieho jedinca. „Vidno, že to je riadny pes, mohutný, má záujem o aport,“ prikyvovali si navzájom. Len ten štvrtý, najstarší zo všetkých, mi pošepol: „Zober si toho s bielym fliačikom na hrudi!“

Mal som z toho pomotanú hlavu a nechcel som zarmútiť či uraziť ani jednu, ani druhú stranu. Pozerali na mňa, trpezlivo čakali, ja som radšej odvrátil pohľad smerom k päťici šantiacich súrodencov. V rozhodovaní mi to nepomohlo, práve naopak. Nakoniec som to radšej zahrál do autu. „Viete čo, popremýšľam, zastavím sa tu ešte raz.“ V ten deň som si teda žiadneho psa nevybral, aj keď... Vlastne som vedel, ktorého chcem.

Domov som prišiel plný dojmov, v mobile kopec videí, ktoré si aj po všetkých tých rokoch stále rád pozerám. Hneď som ich nadšene prehrával manželke Majke i rodičom a rovno som sa spýtal otca, či by do tej chovnej stanice so mnou daktorý deň nevybehol a nepomohol mi definitívne sa rozhodnúť. Alebo skôr aby mi potvrdil, či som sa rozhodol správne. O dva dni sme sa tam vybrali. Keď sme dorazili na miesto, zopakovala sa scéna z minula, akurát bez dažďa. Psíci boli azda ešte rozkošnejší a Hector sa stále tváril, že je nad vecou a vôbec mu nezáleží na tom, ako to celé dopadne. „Čo sa toľko rozhoduješ? Veď ho chceš! Aj keď ti traja zo štyroch radili niečo iné,“ smial sa otec. Aj tak to vlastne bola lotéria, pretože časom aj to najšikovnejšie šteniatko môže mať nejaký problém, ktorý ho v sekunde odstaví. Dal som teda na svoje pocity.

Hectora som si priviezol domov 14. novembra 2016, mal vtedy necelé dva mesiace. K Dolnému Kubínu vtedy opäť smeroval menší zájazd. Dvaja inštruktori išli v jednom aute a ja som sa v druhom viezol s Matúšom, ktorý podľa mňa vedel o psoch úplne všetko. A ešte o kus viac. Dnes sám sebe pripadám smiešny a trápny, ako som sa ho celou cestou niečo vypytoval.

„Ako ho mám kŕmiť? Z ruky? Mám mať na krmivo nejakú kapsičku? Ako ho mám cvičiť? Kedy venčiť?“ bombardoval som ho a jemu slúži ku cti, že nado mnou nekrútil hlavou, ani sa nezasmial, hoci on zaobchádzal so psami intuitívne a s úplnou samozrejmosťou,

ved' medzi nimi vyrastal. Ja som, naopak, vyrastal v paneláku a v podobnom žili aj moji starí rodičia. Mali sme len rybičky, škrečka, zajaca Cyra a andulku Pipa. Áno, vedel som, že zvieratá treba pravidelne kŕmiť, čistiť priestor, v ktorom žijú, no to bolo všetko. Oveľa bližšie k nim mal z nejakých dôvodov môj brat, vždy sa k nemu rozbehli cudzie mačky či psy, asi mal v sebe niečo, čo ich priťahovalo. A práve on neskôr dostal aj psa, jorkšírskeho teriéra, ktorého som občas nakŕmil alebo vzal na prechádzku. Netušil som však, ako veľmi sa od toho líši starostlivosť o záchranárskeho psa. Práve preto som tak veľmi žmýkal odpovede z Matúša, ktorý sa snažil byť trpezlivý a uistil ma, že prvé kroky s Hectorom urobíme spolu. To ma dosť upokojilo, aj keď len na chvíľu.

Keď sme po tretíkrát v krátkom čase dorazili do chovnej stanice, bola to už len formalita. Ukázal som na Casha, z ktorého sa tým pádom stal Hector. Prečo práve Hector? Napadlo mi to s úplnou samozrejmosťou v momente, keď som vedel, že budem mať psíka. Asi nikoho neprekvapí, že som mu meno vybral podľa filmu *Trója*. Nesmierne sa mi páčilo, keď Achilles prišiel k hradným múrom a kričal meno trójskeho princa. Znelo veľkolepo, dominantne. Páčil sa mi aj jeho príbeh, to, ako žil, aký bol medzi Trójanmi obľúbený. Veľa som o ňom čítal. Hovoril som si tiež, že keď bude hmla, riadna fujavica a ja na svojho psa budem kričať ako Achilles, Hector ma bude počuť.

Dôležité bolo aj to, že dovtedy žiadny záchranársky pes z radov Horskej záchrannej služby na Slovensku také meno nemal. Ono je to tak, že mená psov, ktorých mali starší kynológovia, by sa nemali používať, respektíve treba daného kynológa zo slušnosti poprosiť o povolenie. Najmä ak bol pes niečím výnimočný. Ja som si našťastie povolenie pýtať nemusel. Mimochodom, mená pre psov, najmä takýchto dôležitých, sú hotová veda. Napríklad ich prvá slabika. Na rovnakú by sa nemalo začínať žiadne meno v rodine. Dcéru by som napríklad nemal nazvať Hermiona, niežeby som to plánoval. Výberom mena pre psa som skrátka obmedzil výber mien pre dcéry (tie som mal tiež premyslené už dávno, len som o nich musel presvedčiť manželku). Veľmi zlé by bolo aj to, keby mali podobné meno viaceré

záchrannárske psy, ktoré na seba často narážajú, a vlastne aj obyčajné psy zo susedstva. Ak ich niekto denne vykrikuje všade naokolo, váš pes na to stále reaguje, hoci by mal oddychovať po ťažkej práci.

Ale vráťme sa k našej prvej spoločnej ceste s Hectorom. Bola to, samozrejme, cesta z chovnej stanice, kde prišiel na svet, k nám domov. Zvládol ju bez problémov... takmer. Nekňučal, neplakal za súrodencami či mamou, bol naozaj statočný. Akurát sa... To sa skrátka stáva. A tak sme hneď po zaparkovaní u nás na dvore s Matúšom čistili prepravku od hnedej kôpky spôsobenej stresom. Veď bol ten drobec vytrhnutý z jediného prostredia, ktoré dovtedy poznal, a navyše sa jeho malé telo vyše hodiny natriasalo v čudne zapáchajúcej hlučnej prišere. Čudný som mu musel pripadať aj ja, keďže som sa mu nevenoval, ale neustále som dobiedzal do toho druhého človeka. Matúša som naďalej trápil otázkami a hltal som cenné odpovede. Trochu ma desilo, že o chvíľu odíde a ja tam s Hectorom zostanem sám. Ešte aj manželka bola v práci.

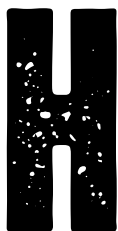
Matúš, našťastie, dodržal slovo, ukázal mi, ako Hectora kŕmiť, ako ho odmeňovať. Vysvetlil mi, že nejaké granuly alebo inú odmenu musím mať stále pri sebe a keď ku mne psík na zavolanie príde, treba ho nielen pochváliť, ale dať mu aj dobrotu. Potom sme sa rozlúčili, hoci najradšej by som si ho tam nechal ešte pár hodín alebo aj pár dní.

Osamel som na dvore so psíkom. Presne si ten obrázok dokážem vybaviť aj po všetkých tých rokoch. Smejem sa na tom, ako som vôbec netušil, čo ma čaká. Čo nás čaká. Netušil som, ako veľmi sa mi práve zmenil život. Bolo mi jasné, že veci budú fungovať inak, ale nie, že až takto. Zrazu sme museli s Majkou všetko plánovať, každodenný chod domácnosti v ničom nepripomínal predošlé mesiace či roky. Pred ozajstným bábätkom sme mali bábätko v podobe psa. Nehovoriac o tom, ako ma Hector počas nasledujúcich rokov zmenil ako človeka, zmenil moje myslenie, správanie, mentálne i emočné nastavenie. Postupne som začal riešiť rôzne situácie s väčším pokojom, sústredením a empatiou. Stal sa vďaka nemu zo mňa lepší človek? Dúfam. Pretože on bol ten najlepší pes.

Čo keď zmrzne?

ector musel byť extrémne vyčerpaný z cesty, ale ja som si nemohol pomôcť, hneď som skúšal, či ho dokážem niečo naučiť. Dookola som ho privolával a neskutočne som sa tešil, keď prišiel a mohol som ho odmeniť. Pobehoval som po dvore ako nejaký pajác, nevedel som s tým prestať, netušil som, či ho neodmeňujem príliš, či ho cvičím správne. Ale najmä či som mu už nedal priveľa granúl.

Samozrejme, čakal ho novučký koterec, moja výroba. Bývali sme vtedy s manželkou v drevenici po starých rodičoch v Prosieku. Búdu pre psa ani nič podobné sme nemali a keď už bolo jasné, že jeden chlpáč do našej rodiny pribudne, začal som zisťovať, či nejaký koter-rec „vyfasujem“, alebo na koľko vyjde jeho kúpa. Zdalo sa mi to drahé, a tak som sa nakoniec do jeho stavby s pomocou kolegov pustil sám. Najskôr sme si ho nakreslili, potom odsúhlasili a už som aj kupoval materiál. Kolegovia mi naozaj pomáhali, ako sa dalo; keď sme nemali výjazd, spolu sme zvárali a maľovali. Finálnu úpravu, dosky na spodok i strechu som si už robil sám, rovnako ako samotnú búdu. Veľa som si o tom študoval, hľadal na internete, donekonečna o každej drobnosti špekuloval, až ma začal tlačiť čas.

S výsledkom som bol nakoniec veľmi spokojný, aj keď zámer ušetriť mi vôbec nevyšiel. Keďže som ho chcel mať najlepšie, dobre za-teplený, poctivý – veď som ho staval pre svojho budúceho partáka –, stál ma nakoniec takmer tisíc eur. Želal som si, aby sa tam Hector

cítil dobre, mal tam útulne a teplo. Keď som ho dokončil, mali sme zhodou okolností záchranársku schôdzu a ja som doslova dobehol za kolegom Zdenkom. Tentoraz som mu mobil pred oči otrčil ja a ukázal mu koterec. „Hmm, parádny!“ pochválil ho a ja som bol nesmierne pyšný. Tiež ma to upokojilo. Zatiaľ robím všetko správne, pomyslel som si.

Figu borovú! Hneď ako som chcel Hectora ubytovať, ukázalo sa, že sa doň nevie dostať. Koterec síce nebol príliš vysoký, no pes bol prímalý. Spočiatku som mu musel pomáhať a nakoniec som mu radšej vyrobil provizórny drevený stupienok. Nič to, veď on dorastie, azda už o pár dní alebo týždňov, upokojoval som sa a tešil sa pri pohľade na to, ako svoj domček (alebo skôr domisko) objavuje. No to najhoršie ešte len malo prísť...

Po hodinke som ho tam nechal samého, no sotva som odišiel, Hector začal kňučať. Žiadne prekvapenie pre skúsených psičkárov. Išiel som teda za ním, uistoval som ho, že som len o pár metrov ďalej, v mojom dome. Zjavne mi neveril, lebo keď som ho opäť nechal samého, zase sa dožadoval mojej pozornosti. Hovorím si, kamarát, musíš si zvykať, a tak som sa tentoraz za ním neponáhľal. No čím dlhšie som bol v dome, tým viac kňučal. Nedokázal som byť dlho tvrdohlavý, navyše protestoval čoraz hlasnejšie a nástojčivejšie. „No dobre, bude po tvojom,“ kapituloval som. Keď som vyšiel von, zistil som, že Hector ma nevolal preto, že chcel moju pozornosť, potreboval pomoc. Za všetko mohol ten „perfektný“ koterec. Cez oko kovového pletiva prestrčil hlavu, šklbal ňou, no nedokázal sa vymaniť zo zajatia. „Čo sa to deje? Prečo si mi to urobil?“ hovorili mi jeho vyvalené oči. „Neboj sa, hneď ťa vyslobodím,“ upokojoval som ho a dúfal, že sa mi to podarí bez karbobrúsky. Našťastie mu stačilo priklopiť uši a bol vonku, či skôr dnu.

Samého som ho už radšej nenechal a radosť z toho, že je slobodný a pán je opäť blízko, rýchlo zahnala spomienku na zákernú pascu, do ktorej sa lapil. Opäť sme spolu začali šantiť, donekonečna som ho fotil a natáčal, úplne ako keď sa vám narodí dieťa. Chcel som zaznamenať každú sekundu, každú zmenu výrazu a polohy. Hnedé

menčestráky som mal celé špinavé, ako okolo mňa stále poskakoval. Musel už však byť naozaj unavený, lebo ho v jednej sekunde všetko prestalo zaujímať. Zrazu sa schúlil, položil si ňufák medzi moje nohy a o chvíľu som počul jemné odfukovanie až chrapkanie. Zaspal. Okamžite som si ho natočil a poslal som video Majke: „Pozri, ako je mu u nás dobre!“

Opäť som to cítil ako pri dieťati, ktoré nechcete zobudiť, keď zaspí, veď nech si poriadne oddýchne. Tak som tam kľačal asi hodinu, celý drevený, no šťastný. Toto boli naše prvé spoločné momenty, až kým neprišla manželka – mimochodom, veľmi čerstvá manželka, keďže sme sa brali iba dva mesiace predtým, ako k nám pribudol Hector. Rýchlo som ich zoznámil, nasadol do auta a uháňal do mesta kúpiť pletivo s menšími okami, ktoré som následne namontoval na to pôvodné. Upravený koterec mali preveriť už najbližšie hodiny.

Práve totiž hlásili, že nás čaká extrémne mrazivá noc, hoci bol len november. Bolo to cítiť už večer, meteorológovia v našej oblasti sľubovali až -20 . Ako to zvládne Hector? Nezmrzne? Mám pri ňom ostať? S Majkou sme si totiž od začiatku povedali, že dnu ho púšťať nebudeme. Horský záchranársky pes podľa nás do domu nepatrí. Aj keď sme ho od prvých chvíľ milovali, nechceli sme dopadnúť tak, že sa nám bude trepať do postele, stále mu čistiť laby... Veď sme mali krásnu veľkú záhradu, dvor, navyše Hectora čakala kariéra, počas ktorej mal čeliť extrémnemu nepohodliu. Prišiel však naozaj krutý mráz.

Chvíľu som pri ňom po tme ležal zo solidarity, ale tiež preto, aby som sa uistil, že to zvláda. Potom ma však premohla zima a išiel som dnu, len aby som sa vzápätí vrátil. Nedalo mi to, rozmyšľal som, že mu cez otvor búdy prevesím deku. Vedel som, že som jeho domček zateplil dobre, nemala by mu byť zima, ale... Nebol som si istý. Pendloval som teda hore-dole, z koterca som sa uzímený vracal za manželkou a napiť sa teplého čaju, a zase naspäť. Takto to pokračovalo asi do jedenástej. Hector kňučal, bola to jeho prvá noc bez súrodencov a mamy, zvykal si. Alebo kňučal od zimy? To keby mi niekto povedal!

Pred polnocou som zaspal, no zobudil som sa okolo druhej a išiel som ho pozrieť. „Chudáčik malý, nezmrzol si?“ prihováral som sa mu.

Videl som, ako sa trasie. Od stresu? Zo zimy? Očividne však bol celý šťastný, že ma vidí. Vytiahol som ho z koterca, nech urobí vonku potrebu, a pobral som sa spať. O štvrtej sa to celé zopakovalo. Ani Majka sa veľmi nevyspala, keďže som takto buntošil. Celkom vážne som rozmýšľal, že si usteliem priamo v koterci. Aj niektorí psovodi mi vraveli, že prvé noci so svojimi psami spali. Určite však takto nemrzlo.

Hector, samozrejme, prežil noc bez ujmy, to ja som bol plný obáv. A tie sa ešte vystupňovali, keďže ďalšie noci boli studenšie. Počas jednej som mu dokonca dal do budy seno. Hovoril som si, že zvieratá rady spia takto na podstielke. Ťažko povedať, či to pomohlo, Hector vyzeral stále rovnako spokojný, keď som bol pri ňom, či nespokojný, keď som odchádzal. To seno som však potom nevedel z jeho príbytku dostať, dokonale vyplnilo každú škáročku.

Nakoniec som to nevydržal. Napriek všetkým predsavzatiam som počas tretej spoločnej noci spravil výnimku, zobral som ho do predsiene a ustlal si vedľa neho. To ste mali vidieť, aký bol spokojný! „Je to naposledy! Počuješ? Naposledy!“ vyhrážal som sa mu, no dobre som urobil najmä sebe. Už som totiž nemusel vybiehať z posteľe ustráchaný, či ho nenájdem stuhnutého na kameň. A konečne som sa poriadne vyspal.

Na deku sa ti môžem...

P

očas prvých dní, ktoré sme spolu strávili, som mal v práci voľno. Mohol som sa teda Hectorovi stopercentne venovať a aj som to s veľkou chuťou robil. Najskôr sme boli len u nás na dvore a v záhrade, nech si zvykne na nové prostredie, nech vie, kde má robiť potrebu, čo, samozrejme, v prvé dni vôbec nefungovalo. Bol som však rád, že aspoň reagoval na môj hlas. Vlastne sme okamžite začali s výcvikom a bola to úplná paráda. Do ničoho som ho nenútil a tréningy trvali len tri až päť minút. Zavolať som ho k sebe, on prišiel, ja som odbehol a zase ho zavolať. To bolo celé. Hlavne nech si na mňa zvyká. Tešil som sa už z toho, že ma vnímal, zožral mi z ruky granulku a popri tom si nedajbože sadol. Boli to drobné krôčiky, ktoré pre mňa veľa znamenali. Hoci sme dookola robili to isté, mne sa každý deň zdal iný. Páčilo sa mi, keď som vonku popíjal kávičku a on pri mne spokojne ležal. Cítil som, ako sa medzi nami tvorí puto.

Postupne som predlžoval prechádzky, bral som ho na lúku neďaleko domu, ani som nemal potrebu mať ho na vôdzke, lebo sa len tak motal za mnou. Neskôr som si uvedomil, že to boli naňho aj dosť veľké túry. Nevedomky som mu dával zabráť.

Hneď ako som sa vrátil do práce, išiel automaticky so mnou. Zo začiatku som nemal prepravku, prišla mi až o pár dní, takže som ho vozil bez nej. V aute bolo množstvo vecí, do ktorých sa mohol s chuťou zahryznúť, nenarobil však žiadnu škodu, v tomto bol úplne

super. Ani cestovanie mu neprekážalo, čo bolo skvelé, keďže v nasledujúcich mesiacoch a rokoch cestoval viac než ktorýkoľvek bežný pes. Užíval si to, rovnako ako pozornosť mojich kolegov. Všetci si ho hneď zamilovali, každý ho chcel pohladať, hrať sa s ním. Kto by sa nechcel potešiť s nemotorným šteniatkom? Bol to plnohodnotný nový člen našej záchranárskej rodiny. Akurát nemal kde byť... Mali sme dva koterce a tri psy. Najstarší chlupáč Tao preto bez toho, aby sme sa ho na niečo pýtali, dostal podnájomníka, ale ešte predtým som poučený skúsenosťou narýchlo upravil jeho budú. Veď viete, pletivom s menšími očkami, nech sa Hector nebodaj nezadrhne, kým budem počas výjazdu niekoho zachraňovať.

Musím sa smiať, keď si pozerám fotky z toho obdobia. Tao vyskočil na strechu budy, kam Hector nedočiahol, a tak sa zdola len bezmocne pozeral na staršieho psa. Tao ho toleroval, vedel, že preňho nie je konkurencia, zvrchu ho po očku sledoval, kým Hector naňho brechal: „Pod' sem! Čo tam robíš?“ Prisahal by som, že Tao len prevrátil oči a otočil hlavu v štýle: „Daj mi pokoj, dosť už, že ťa mám vo svojom priestore.“ Ale inak si perfektne rozumeli a „sadli“ si aj s tretím členom tejto minisvorky Denym. Keď sme ich spolu brali na prechádzky, Hector okolo starších kamarátov pobehoval a štekal, na jednej strane sa s nimi chcel hrať, na druhej strane sa ich bál, skrýval sa mi za nohy.

Popri tom som ho stále cvičil. Bolo to formou hier, v ruke som mal granulku či párok, hýbal som nimi, snažil som sa Hectora polohovať. Videl som desiatky, možno aj stovky videí o výcviku psov, čítal som si metodiku, ktorú sme mali k dispozícii, a veľa som sa pýtal starších kolegov, ktorí sa mi snažili pomôcť, no vždy aj tak skonštatovali: „Ale veď to ide samo, to príde, on sa naučí...“

A veru učil sa, koniec koncov, jeho otec bol výnimočný pes – vicemajster sveta v poslušnosti. Keď som na videách videl, čo dokázal už po prvých mesiacoch života, dúfal som, že Hector bude aspoň spolovice taký šikovný. Nesklamal ma, hoci som časom zistil, že jedna vec je mať v sebe nejaký gén, druhá je vedieť ho správne rozvíjať. Aj Hectorova mama bola z kynologickej rodiny a ako som si neskôr

uvedomil, pokiaľ išlo o určité vlohy či charakterové vlastnosti, viac sa podobal na ňu. Bol síce veľmi temperamentný, no mal profesorské zmýšľanie, všetko analyzoval a dobre zvládal rôzne náročné situácie. Niektorým psom, ktoré sú príliš agresívne, zvyknú zobrať semenníky, aby mali menej testosterónu. Jemu ich museli vziať pre vývojovú chybu a predispozíciu na rakovinu, čo však malo pozitívny vplyv na jeho správanie.

Hector podľa mojich skromných odhadov napredoval veľmi rýchlo, už po pár dňoch či týždňoch bolo vidieť pokroky. Zdalo sa mi, že napríklad také predsadnutie robí dokonalo, ale realita bola, samozrejme, iná. Nevedel som, ako sa má na mňa pozeráť, ako má byť vzpriamený, nemal som naštudované detaily. Netušil som, že s ním mám radšej robiť len jeden cvik a snažiť sa ho dotiahnuť do dokonalosti, a nie chcieť zvládnuť všetko naraz. Všetko, čo urobil, mi pripadalo super, pochvaľoval som si, ako sa môj pes rýchlo učí, ako parádne mu to ide. Až postupne som pochopil, že nesedí ani neleží dobre. Problém nebol v ňom, za chyby som mohol ja. Keď som si ho nakrútil a video som poslal starším kolegom, dostal som späť namiesto pochvaly výpočet chýb. Ale aj to nás s Hectorom posúvalo vpred.

A hoci som si to najskôr neuvedomil, veľmi pomáhali aj cesty na psie cvičisko v Šuňave, ktoré patrilo Matúšovi – tomu, ktorý mi s Hectorom pomáhal robiť prvé kroky. Vyzeralo to tam zvláštne. Bolo to na starom družstve, v maštali. Matúš tam mal spravené koterce, všakovaké prekážky, popri cvičení do všeličoho búchal, aby psy vyrušil. Cestovali sme tam dvakrát týždenne vyše hodiny, pocvičili sme možno trikrát po päť minút a zase vyše hodiny domov. Zdalo sa mi to ako strašný požierač času. „To len kvôli tomu si tam cestoval? Takto zabíjať čas?“ rozčuľovala sa aj Majka. Ticho som s ňou súhlasil, nehovoriac o tom, aké divné mi pripadalo, že bolo treba trénovať aj také obyčajné veci, ako napríklad chôdzu psa popri mojej nohe. Veď nám to išlo perfektne, hoci Hector cupkal buď kus pred mnou, alebo kus za mnou. Až neskôr som pochopil, aké dôležité to pre nás bolo. Jednak som videl trénovať aj iných psododov a jednak si Hector vyskúšal rôzne povrchy, učil sa pracovať v prítmí, všetko to bolo cieľené.

Chodili sme tam počas jeho prvých dvoch rokov a dnes viem, že každá jedna z tých dlhočizných ciest mala zmysel.

Matúšove rady a rokmi overené finty skvelo fungovali aj mimo cvičiska. Poriadne sme sa napríklad s Hectorom natrápili, keď mal ostať na mieste. Bol veľmi temperamentný, chvíľu neobsedel. Matúš mi poradil, aby som preňho z dreva vyrobil niečo ako šuplík. Mal tri drevené strany a na spodku bola doska. Vytváral prirodzenú bariéru, nútil psa ostať na mieste bez vykrúcania a správne sa polohovať.

Veľký problém bol naučiť ho štekať – aj to musí takýto pes zvládať na povel. Pozeral som veľa videí, skúšal všetko možné, no neprichádzalo to. Nakoniec mi neporadil nik iný ako Matúš. „Keď s ním prídeš autom domov, otvor kufor, no klietku nechaj zavretú a tvár sa, že odchádzaš.“ Mali sme zaužívané, že som Hectora okamžite po príchode vypustil. Toto ho malo nazlostiť. „Určite začne kňučať. Keď to urobí, príbehni, daj mu pocítiť, že sa tešíš a odmeň ho,“ inštruoval ma Matúš. Naozaj to tak bolo. Keď som kráčal od auta, Hector sa ozval a ja som za ním hneď šprintoval, chválil som ho a dal mu granulkú ako odmenu. Potom som sa zase pomaly dal na odchod, úplný herec, aby som vzápätí na Hectorovo volanie príbehol a odmenil ho. Hovorím si, bože, keď ma niekto vidí, pomyslí si, že som načisto zošalel. Fantasticky to však zabralo! Hector sa rozštekal, neskôr aj na môj povel.

Už od počiatočných fáz výcviku bola veľkou výhodou jeho žravosť – psy, ktoré milujú jedlo, sa spravidla veľmi dobre učia a pre Hectora bolo potešením všetko, čo mohol dať do žalúdka. A nebol vyberavý. Ak som mu do jedálničky zakomponoval niečo nové, ani nemrkol. Mám dokonca zapísané, že 11. decembra 2016 som mu prvýkrát dal mrkvu, pekne nastrúhanú ku granulám. Povedali mi, že to je dobré na srst, vraj sa mu bude krásne lesknúť, čo som sa snažil skontrolovať už po pár hodinách. Fakt neviem, či to pomohlo, ale aspoň mu chutila. Prekážalo mu akurát to, keď som mu bol občas – opäť na radu skúsenejších – pri miske súperom. Aj šteniatka medzi sebou súperia, ktoré sa prvé dostane k potrave, a tak som mu pchal ruku do žrádla, odstrkoval som ho. Bol to nerovný boj, keďže som bol, samozrejme, silnejší, no takto som v ňom budoval koristnícky pud.

Čo, naopak, vôbec nefungovalo, bola moja snaha neustále mu spríjemňovať život. Keď bola tá strašná novembrová zima, krátko po Hectorovom príchode, prevesil som mu deku cez otvor búdy, aby mu tam neprúdil mrazivý vzduch. Zateplený peľach som mu ešte viac zateplil. Ráno však z deky ostala polovička, a keď Hector v ďalších dňoch robil potrebu, po kúskoch z neho vychádzala. Ale nepoučil som sa, potreboval som ďalšiu lekciu, a opäť s dekou. Do prepravky, v ktorej som ho vozil v aute, som mu dal jednu menšiu. Nech tam má pohodlie, veď hádam nebude na tvrdom. Úplná somarina, lebo pes jeho rasy sa dokáže prispôbiť. Ešte sme len vyrazili na spiatočnú cestu z cvičiska v Šuňave, keď som zacítil smrad. Bola už tma, koniec novembra, zastavil som, bolo mi jasné, čo je vo veci. Hectorovi sa asi dečka nepáčila, lebo sa na ňu... Tak som ju zobral a vyhodil do najbližšieho smetiaka. Potom som sa už zaťal, žiadnu ďalšiu nedostal. Naozaj nemalo zmysel robiť mu život luxusnejší, neoceníl to. Napokon, čakala ho kariéra záchranárskeho psa fungujúceho v ťažkých podmienkach. Neustále ho rozmaznávať by asi bola chyba.

Herec a tyran

ector bol ešte len šteniatko, no už som s ním musel zaobchádzať inak než s obyčajným psom. Nesmel som mu napríklad počas prechádzok dovoliť, aby v rámci hry nosil všelijaké papeky či šišky. Nič také som mu ani nehádzal, aby aportoval. Takéto odmeňovanie bolo zakázané. Pri bežných psoch je to, samozrejme, vítané, teší sa majiteľ aj pes, ktorý donekonečna lieta za aportom. Prečo by to pre Hectora nebolo dobré? Lebo mu bola predurčená kariéra záchranárskeho psa, ktorý sa musí stopercentne sústrediť. Ak by pátranie trvalo dlho (čo sa bežne stáva), mohol by nudu zaháňať práve tým, že vyštartuje po prvej paličke, začne sa hrať a práca pôjde bokom. Niečo také som v ňom nemohol podporovať, museli sme byť profesionáli. Áno, určitým spôsobom som mu „kazil“ detstvo, no nejaké veci som mu s mierou povoľoval.

Nemyslite si, on sa aj tak vynašiel, storakým spôsobom ma prekabátil. Stačil mu štrk na dvore. Sedel som v kuchyni a zrazu som počul čudné ťukanie. Chvíľu bolo ticho a potom zase. Vyšiel som von, pozerám, či niečo padá zo strechy alebo zo stromov. Nič som nevidel, Hector sa tváril, že nič, hral to na mňa veľmi dobre. Vošiel som dnu presvedčený, že sa mi to len zdalo. Po chvíli som ale opäť niečo začul, už som si bol istý, že to nie je iba výplod mojej fantázie. A začal som mať podozrenie... Opatrne som vyzrel cez okno a áno, robil to on! Mal

v koterci ukryté kamienky, jeden si vždy zobral do papule a vyhodil ho, potom ďalší a ďalší. Skvelá zábava a ešte lepší herecký výkon.

Divadielko nám robil pravidelne. Keď trochu podrástol, vymenil som mu obojok za prvú a zároveň poslednú retiazku. Spravil si z nej hračku. Upozornila ma na to Majka, ktorá ho pozorovala cez okno. Ten pes ju tuším fascinoval viac ako mňa. Správal sa rovnako ako niektorí ľudia, ktorí si retiazku na krku dávajú do úst, cmúľajú ju a potahujú. Hector si ju ňufákom podobral, nadhodil na očné zuby a hryzkal. Prikradol som sa ku kotercu. Keď si uvedomil moju prítomnosť, vypúli na mňa oči. Netušil, či schvaľujem, čo robí, papuľu mal pre istotu pevne zavretú, retiazku v nej a tváril sa, že nič.

Vrcholom jeho hereckej kariéry však bola scénka s muškátmi. Mali sme ich rozmiestnené v kvetináčoch popri chalupe a Majka sa o ne vzorne starala. Okolnosti, či skôr jeden malý pes, však boli proti.

Cez zimu boli, prirodzene, schované a keď sme ich na jar vybrali, Hectorovi to očividne prekážalo. Zrazu sa v jeho teritóriu objavilo niečo nové, rušivé. Keď som bol vonku, vôbec si ich nevšímal, ale len čo som vošiel dnu, bol to preňho signál, aby si s kvetmi vybavil účty. „Počúvaj, on vytrhol muškát!“ prišla za mnou zhrozená manželka. „Fakt?“ neveril som. „Fakt!“ trvala na svojom. Vyšiel som von. Hector ako poslušný psík vrtel chvostom, cupkal po tráve, pripravený na hru. Len čo som však vošiel dnu, všetko bolo inak. Majka mi preto jeho vyčíňanie potajomky natáčala na mobil. Boli to skvelé videá. Kým som sa motal vonku, pes obchádzal okolo kvetov, akoby tam ani neboli, no potom sa na ne s vášňou vrhol.

Nakoniec sme ho prekabátili. Vošiel som dnu, schoval som sa za dvere a sledoval ho cez sklenenú výplň. A veru čoskoro som v priamom prenose zazrel, ako Hector mieri k najbližšiemu muškátu. V tom momente som vyletel a tesne predtým, než ho nedočkavo chytil do zubov, som naňho zakričal. Zľakol sa ako dieťa, ostal paralyzovaný, v šoku. „Obzeral som sa dookola a ty si tu nebol... Čo tu robíš?!“ pýtal sa ma očami. Určite rozmýšľal, či má zmysel zavrtieť chvostom a tváriť sa, že chcel len obliznúť stonku. Poriadne som ho pokarhal, zobral som mu hlavu do rúk a pritisol ju k muškátu, nech si čuchne. „Toto,

kamarát, už trhať nebudeš!“ vysvetlil som mu dôrazne. Pochopil. Odvtedy začal okolo muškátov chodiť veľkou okľukou. Keď mal prejsť popri dome, držal sa takmer na opačnej strane dvora, hádam aj hlavu mal odvrátenú, len aby ich náhodou nazahliadol.

Rafinovane vedel využiť našu nepozornosť či naše slabé stránky. Krátko nato, ako sa rozhodlo, že sa stane členom rodiny, mi Majka oznámila, že budeme mať aj ozajstné, nielen toto chlpaté dieťa. A ako Hector rástol a bol čoraz silnejší, jeho paničke sa zväčšovalo brucho, bola čoraz nemotornejšia a pomalšia. Hector ju pravidelne testoval a ona tie prvé mesiace určite stokrát oľutovala, že súhlasila, aby sme mali psa. Samozrejme, najskôr som ju dôkladne spracoval, pekne na etapy.

Môj príbeh záchranára dobre poznala. Vedela, ako veľmi som už ako dieťa obdivoval chlapov v červených bundách, keď som s rodičmi alebo neskôr sám behal po tatranských kopcoch. Tešila sa spolu so mnou, keď som si splnil sen a ako vysokoškolák sa stal dobrovoľníkom Horskej záchrannej služby. Musel som splniť množstvo podmienok – poznať okolité kopce, mať skvelú kondíciu, vedieť lyžovať, absolvovať letný i zimný kurz základnej záchrannej činnosti. Než ma pustili pomáhať na lyžiarskych tratiach, spravil som si tiež kurz Červeného kríža. Osvedčil som sa, v ďalšom roku som absolvoval kurz takzvanej pozemnej záchrannej činnosti, čo je v rámci horskej záchrany najvyšší level. Keď sa neskôr počas zimy 2012 zranil jeden profesionálny záchranár, vybrali si ma ako jeho náhradníka. Stále som študoval, no neváhal som ani chvíľu, povedal som si, že to všetko nejako zvládnem. Našťastie som sa neprecenil a keď sa moje zastupovanie nečakane natiahlo na niekoľko mesiacov, vôbec mi to neprekážalo. Práve naopak! Bol som rád súčasťou partie horských záchranárov a dúfal som, že medzi nimi už zotrám. Na to som si ale musel ešte rok počkať, až potom som definitívne nastúpil do profesionálnej zložky. Už žiaden záskok, ale jej trvalá súčasť. O ďalšie dva roky som dostal Hectora.

Majka sa snažila pochopiť, prečo som túžil po takomto partákovi, prečo som spojenie so psom pokladal za pridanú hodnotu k záchrannárskej práci. Keď sme boli v teréne, veľmi sa mi páčilo, ako popri

niektorých kolegoch behali ich záchranárske psy a na slovo ich počúvali. Navyše som bol presvedčený, že psovodi sa až tak nenadrú (čo bola úplná hlúposť). Nadobudol som ten pocit, keď som ako figurant počas svojho prvého lavínového kurzu na Zverovke v Západných Tatrách najskôr dookola vykopával jamy v snehu a potom som v nich celé dni mrzol, kým ma hľadali psy. Nenašiel ma jeden, skúšal druhý, tretí; o čo menej sa im darilo, o to dlhšie som tam mrzol. Bol to strašne zdĺhavý proces, po ktorom som zase musel jamu zakopať. Pamätám sa, ako v jeden deň priletel kolega z Vysokých Tatier vrtuľníkom, fingovali sme ostrú akciu. Zdalo sa mi neuveriteľné, ako ich aj so psom vysadili na zem a oni okamžite začali pátrať.

Krok za krokom som sa preto snažil začleniť do kynologickej komunity. Začal som spoznávať kolegov a zdalo sa mi, že psy, ktoré tam máme, sú najlepšie na svete. Úplne ma to pohltilo. Avšak fascinovala ma aj iná špecializácia – jaskyniarstvo. Nikdy nezabudnem, ako som išiel s chalanmi prvýkrát do jaskyne a zistil som, že stiesnené priestory mi nerobia problém. Budem jaskyniar alebo psovod? Jeden kolega bol oboje, no išlo skôr o výnimku a najmä bolo časovo náročné sklbiť to. Dlhو som sa rozhodoval, až si ma jedného dňa zavolať do kancelárie náčelníka, vraj sa k nemu donieslo, že chcem mať psa. Povedal mi, že v rámci Horskej záchrannej služby vzniká nový Horský špecializovaný záchranný modul a či by som do toho nešiel. So psom, prirodzene. Kývol som. A medzitým som pomaličky spracúval manželku. Vysvetľoval som jej, že ako záchranár by som mal mať nejakú špecializáciu, tak to jednoducho chodí. Hovoril som jej o jaskyniarstve, naznačoval, že by som mohol byť aj psovod, pričom práve druhá možnosť bola reálnejšia. Samozrejme, zatajil som, že existujú aj podstatne jednoduchšie možnosti – byť napríklad lavínovým špecialistom, ktorý nemusí doma ubytovať chlpáča a starať sa o neho 365 dní v roku.

Majka nakoniec moje plány posvätila. Vtedy netušila, ako veľmi ma Hector predovšetkým zo začiatku oberie o voľný čas i spánok, že rodinné výlety sa zmenia na prechádzky so psom, ale najmä aký čert ju bude celé dni prenasledovať vo dvore či v záhrade. Prvý rok si kvôli nemu toľko poplakala! Keď ho mala na starosti, vzlykala mi

do telefónu a sťažovala sa, čo všetko jej vyviedol. Stále na ňu vyskakoval, hrýzol jej tepláky, ťahal ju a ona sa snažila chrániť si brucho, bála sa o dieťa.

„Zahryzol sa mi do čizmy a nechce pustiť,“ žalovala sa mi raz. Vzala ho na veľkú lúku nad naším domom a keď sa chcela vrátiť, ostal na nej takto visieť. Nosila vtedy čizmy s tigrovaným vzorom, neviem, či mu to evokovalo nejaké zviera, alebo sa mu ešte nechcelo ísť domov. Neskôr so sebou pre takéto prípady nosila aj noviny, ktorými ho buchla po ňufáku, ale ani to veľmi nefungovalo, pripadalo mu to ako skvelá nová hra. Ten prvý raz musela prejsť celú cestu, nejakých pätnásť minút, so psom ako trestaneckou guľou na nohe, objímajúc si veľké brucho. Zúfalá sa dušovala, že s ním končí. Rovnako ako vtedy, keď ho ani za svet nevedela dostať do koterca. To bola ďalšia z ich „hier“. Hector stál asi dva metre pred kotercom, ona mu kázala ísť dnu a on ju ignoroval. Vedel, že nie som doma, dovoľoval si. Skúšala ho nalákať na granulku, ktorú dala dnu, stále nič. Nakoniec zabral až kúsok mäsa či šunky, tomu už odolať nedokázal, pažravec jeden. Hodila mu fajnotu dnu. On za ňou vyštartoval, pokúšal sa ju uchmatnúť a vyletieť zase von. Manželka však bola šikovnejšia, stačil jej ten zlomok sekundy, aby dvere pribuchla. Zaznamenala malé víťazstvo v nekonečnej vojne plnej štekotu a sĺz.

Samozrejme, niekedy jej prišli pomôcť otec, mama či môj brat, no keď som nebol doma, hlavná zodpovednosť bola na nej. Hovoril som si, že musím byť trpezlivý, lebo toho bolo na ňu veľa. Hector určite za všetko nemôže! Takto som pred sebou obhajoval nielen jeho, ale v istom zmysle aj sám seba, keďže práve ja som tohto chlpatého diablíka privliekol do domu.

Žiaľ, behal som vtedy kade-tade veľmi často. Práve sme stavali dom a do toho som začal v Žiline študovať odbor zdravotnícky záchranár, ktorý musí na Slovensku absolvovať každý horský záchranár. Škola mi brala piatky a soboty, a aby toho nebolo málo, musel som si kvôli novovznikajúcej jednotke spraviť aj vodičák na nákladné auto. To prebiehalo v Poprade. Prvý rok bol naozaj extrémne ťažký, ale snažil som sa za všetkým hľadať pozitíva. Napríklad v autoškole

sme sa stretali traja psovodi so šteniatkami, hovorili sme si traja mušketerieri. Ja s Hectorom, Zdenko s Bonym a Miňo s border kóliou Bojanom. Spoločne sme cvičili, učili sa od seba, pomáhali si.

Bolo to prelomové obdobie pre nás všetkých, záviselo od neho, ako sa neskôr naše psy vyprofilujú. Na Slovensku je v rámci Horskej záchrannej služby okolo dvadsaťpäť až tridsať kynológov a o trošku viac psov (niektorí majú dva – k staršiemu, končiacemu, pribudne šteniatko). Ako som spomínal, my traja sme sa stali súčasťou Horského špecializovaného záchranného modulu, ktorý mal byť nasadzovaný v prípade prírodných katastrof aj mimo Slovenska. Tomu zodpovedal aj náš tréning, v tom období neporovnateľne náročnejší na čas, než si vyžadoval tréning bežného kynológa v rámci Horskej záchrannej služby. Nevedeli sme, do akej katastrofy by nás mohli poslať, preto sme chceli mať natrénované čo najviac a v rôznych prostrediach. Rátali sme s tým, že už len samotná cesta na zásah bude veľmi komplikovaná, nehovoriac o nehostinných podmienkach, ktoré nás tam môžu čakať. Na toto všetko sme pripravovali naše šteniatka, vtedy ešte nemotorné, nezbedné a nadmieru hravé.

Urážka alfa samca

Hector mal len pár mesiacov a stále sa mi zdal primálny na takú záťaž, no zrazu sme chodili z jedného kurzu na druhý. Cestovanie, cvičenie, opäť cestovanie, ďalšie cvičenie, zdokonaľovanie sa, porovnávanie s ostatnými... Aj samotná cesta predstavovala formu tréningu, musel si zvykať, že takto to už bude navždy.

Na prvý spoločný kurz sme išli 8. decembra 2016 do Lapáša pri Nitre. Bolo to školenie pre inštruktorov a psovodov s mladými psami a pre nás oboch úplne neznáme prostredie. Hector sa zoznamoval so psami, ja s prácou inštruktorov a kolegov, ktorí boli na približne rovnakej štartovacej čiare. Učili sme sa, ako správne pracovať s rukami pri jednotlivých úkonoch, v akej polohe mať dlaň, ako si schovať granuly alebo maškrtu, ako psíka vodiť popri nohe (áno, v tomto sme s Hectorom mali stále ďaleko od dokonalosti). Ako sa hovorí, ťažko na cvičisku, a toto bolo naozaj náročné, lebo na otvorenom priestranstve celý čas fučalo. Veľa mi to však dalo, dostal som kopec cenných rád, konečne som nebol sám na dvore a neimprovizoval.

Pre Hectora bola najväčšou zábavou návšteva tamojšej základnej školy. Školitelia, ktorí bývali neďaleko, nás poprosili, aby sme pre žiakov pripravili ukážky práce so psami. To nikdy neodmietame. Išli sme tam dvaja s mladými psami a jeden psovod so staršou sučkou. My sme nemali veľmi čo predviesť, len to, že máme chutné šteniatka, ktoré príbehnú na zavolanie. Deťom to vôbec neprekážalo, Hector

mal obrovský úspech, všetky si ho chceli pohladkať. A keď mal ukázať, aký je šikovný, zaspal. Deti ho umorili. Mám aj fotku, ako celá škola sleduje staršieho psovoda pri predvádzaní a Hector vedľa mňa spí natiahnutý, aký dlhý, taký široký. Prespal celé svoje prvé verejné vystúpenie. Ale odmenu odo mňa dostal parádnu. Majitelia areálu, kde cvičenie prebiehalo, vyrábajú a predávajú aj rôzne pomôcky pre psovodov. Mal som chuť pobrať všetko, bol som ako dieťa v obchode so sladkosťami. Veď aj to sa zide, aj tamto, možno aj hento. Kolegovia ma odhovárali. „Neblázni, časom aj niečo nafasuješ,“ krútili hlavami, no ja som to chcel mať hneď. Hector sa najviac tešil z mäkučkej koženej loptičky a rýchlo zabudol na svoje staré hračky – zauzlené utierky po mojej starkej, ktoré ho čakali doma.

Nasledovalo množstvo ďalších kurzov. Už vo februári sme sa vybrali do Západných Tatier na Žiarsku chatu. Bol to náš prvý zimný kurz, kde sme počas troch dní nacvičovali to hlavné – hľadanie ľudí zasypaných pod lavínou. Tešil som sa aj preto, že toto miesto – na skok od nášho domu – som miloval od detstva. Chodil som tam pešo, na bicykli, na lyžiach... Často aj namiesto vyučovania. Pamätám sa, ako som v jeden krásny zimný deň, keď sa mi nechcelo sedieť v školskej lavici, zobral otcove dvojmetrové lyže a chcel som nastúpiť do autobusu, ktorý stál kúsok od našej bytovky a išiel do Žiarskej doliny. „Tak to určite nie!“ zastavil ma autobusár, než som mu napochodoval dnu. Na zastávku som totiž prišiel obutý v lyžiarkach – otcových, o tri čísla väčších. Smutný som sa vrátil domov. Druhýkrát som už mal na nohách tenisky a lyžiarky prevesené cez plece. Rodičia na to, samozrejme, vždy prišli. Našťastie to brali tak, že som si bol zatrénovať, keďže som bol odmalička vášnivý športovec. Keď si dnes spomeniem, v akom mladom veku a s akými obmedzenými vedomosťami som sa pohyboval v náročnom teréne, je až neuveriteľné, že sa mi nič nestalo. Vtedy neboli mobily, veľakrát som šiel sám. Niežeby som robil somariny, nevyhľadával som riziko, no nejaké tam určite bolo, práve pre moju nevedomosť. Bol som mladý, veril som si, mal som dobrú kondíciu. A tá sa mi neraz zišla aj pri záchranárskom remesle. Akurát kým bol Hector malý, musel som sa krotiť, aby som ho nezničil.

Na spomínanom kurze na Žiarskej chate bol môj malý pes VIP hostom, keďže ho tam dopravil snežný skúter, hoci ostatné psíky si to odšliapali. Dôvod bol jednoduchý: v tomto veku treba psom čo najmenej zaťažovať kĺby a čo najviac chrániť labky. Asi mu to stúplo do hlavy, lebo hneď v prvý večer vyviedol parádnu hlúposť.

Keďže bol stále maličký, pri prechádzkach som ho nechával voľne pusteného. Staršie psy sa oňho nezaujímal, bolo to v poriadku. Niekam mi však odbehol a keď som ho volal, odpovedalo mi len hvízdanie vetra. Bežal som si preto po čelovku a začal som po ňom pátrať. Ďaleko byť nemohol. Netrvalo dlho a začul som nejaký hluk. Potom som ho konečne zazrel. Doprial si neskorú večeru. Problém bol iba v tom, že granuly nepatrili jemu, ale Benymu – najväčšiemu alfa samcovi v okolí. Jeho pán, vtedajší šéf kynológie Horskej záchrannej služby, ich mal prichystané v plastovej nádobe dostatočne ďaleko od svojho psa, ktorý bol priviazaný pod prístreškom. Hectorovi sa tú nádobu podarilo zhodiť, spokojne sa pohostil na jej obsahu a ten veľký psisko ho celý čas bezmocne pozoroval. To bude obrovský problém, uvedomil som si a malého drzáňa som okamžite odtiahol preč. „Počúvaj, Janči, takéto sa stalo...” zvestoval som hneď kynologickému bossovi. „Neviem, ako na to tvoj pes zareaguje v budúcnosti. Asi si budem musieť dávať pozor,” dodal som, na čo Janko len pokrčil plecami. Vedel svoje, ale asi ma nechcel znepokojovať.

Hector už potom na Žiarskej chate sekal dobrotu. Kým chlapi so staršími psami išli nasledujúce ráno na pracoviská hore pod Smutné sedlo, Janko s nami ostal za chatou a pomáhal mi s výcvikom. Vyšliapali sme v snehu chodníček a z neho sme po stranách spravili ďalšie cestičky, vyzeralo to ako strom s vetvami. Potom sme začali. Ja som utekal v tom snehovom labyrinte, zahol som do niektorej z bočných cestičiek a tam som sa schoval. Janko vzápätí pustil Hectora, ktorý ma mal nájsť. Podarilo sa! Aj na druhýkrát! Postupne sme mu to sťažovali, najprv som išiel doľava, no neostal som tam a prešiel som doprava, mýlil som ho. Nakoniec som sa neschovával len ja sám, ale aj niekto iný, k môjmu pachu sa pridružil ďalší. Ten môj pes bol neuveriteľne šikovný! A keď už toho mal dosť, nechal som ho oddychovať a išiel som hore za ostatnými, aby som sa tiež niečo nové naučil.

Posledný deň čakala túra hore do sedla aj Hectora. Schválne som kráčal pomaly, z nohy na nohu, aby som mu to uľahčil. Asi to veľmi nepomohlo, lebo keď som ho hore priviazal o kosodrevinu, chvíľu ju obhrýzal a keď mal všetko okolo seba vyčistené, trochu si poštekál a zaspal. Dobre preňho, povedal som si a spokojne som sa venoval cvičeniu s ostatnými. Až kým niekto nevykríkol: „Pozri sa na Hectora!“ Neveril som vlastným očiam. Veď je obesný, pomyslel som si. Laby zvláštne dohora, telo pokrútené...

Utekal som hneď za ním, aby som vzápätí zistil, že žije a stále tuho spí. A keďže slnko krásne hrialo a sneh sa okolo neho roztápal, takto čudne sa zošuchol, akoby visel na napnutej vôdzke. Ani nevedel, ako ma vystrašil. A za odmenu sa na záver ešte raz povozil na skútri, lebo cesta dolu kopcom dá psím kĺbom zabrať ešte viac než túra nahor.

Tu niekde by sa mohol skončiť príbeh zo Žiarskej, no príhoda s granulami mala dohru. Ako sa vraví, pomsta najlepšie chutí studená. Na tomto kurze sa už nič neudialo, ani počas ďalšieho roka, hoci sme na Benyho neustále niekde narážali. Pomaly som na celú vec zabudol, potom však prišiel ďalší kurz v Lapáši.

Hector mal už dva či tri roky a na scéne sa objavil aj jeho dávnny „kamarát“. Bolo to skoro ráno počas prechádzky. Všimol som si, že kus ďalej od nás je vonku so psom aj Janko. Vtedy to prišlo ako blesk z jasného neba. Beny si zrejme povedal niečo ako: „Hej, ty, čo si mi zožral granuly! Veľmi dobre si ťa pamätám, vyrástol si, tak ideme na to!“

Čo som videl? Zelenú lúku, krásne ranné zore a obrovského psa rútiaceho sa k Hectorovi. Ten vedel, že má problém, na nič nečakal a začal šprintovať opačným smerom. Nemal chuť merať si s ním sily. Ja som len bezmocne stál a sledoval blížiacu sa katastrofu. Zbehlo sa to naozaj rýchlo, no našťastie sa stal zázrak. Janko zareagoval naozaj bleskovo a podarilo sa mu skrížiť cestu svojmu psovi – dobre ho poznal, vedel, že má koristnícke pudy. Šikovne ho zdrapil a nepustil. Neviem, či som si vtedy odfúkol viac ja alebo Hector. V každom prípade sa celá vec na tejto lúke zjavne vyriešila a hoci psy na seba potom ešte viackrát narazili, žiadna pohroma sa nekonala.

Vrtuľník? Úžasná zábava!

N

apredovali sme veľmi rýchlo. Za krátky čas sme toho spolu veľa preskákali, niektorí psovodi toho toľko nezažijú ani za celú kariéru. Doma som pritom mal tehotnú manželku, ktorej sa bolo treba venovať, nehovoriac o robote v horách, kde sme počas zimnej sezóny zachraňovali lyžiarov, skialpinistov a turistov. Môj život sa skrátka netočil len okolo Hectora a jeho výcviku, hoci to bola jedna z priorit.

Začiatkom marca 2017 nás čakal medzinárodný kynologický kurz na Popradskom plese vo Vysokých Tatrách, kde som sa stretol so všetkými kynológmi Horskej záchrannej služby. Boli tam tiež zahraničné delegácie z Talianska, Česka, Poľska, Chorvátska a po rokoch aj z Bulharska. Okrem toho množstvo figurantov, dokopy sedemdesiat či osemdesiat ľudí. Masívna akcia!

Hectora tu čakali hneď tri veľké premiéry. Prvá sa zniesla zo vzduchu, narobila príšerný rachot a rozvírila sneh všade naokolo. Vrtuľník poskytol letecký útvar ministerstva vnútra a my sme okamžite – no najmä opatrne – začali s výcvikom. Obrovský stroj najskôr len stál vypnutý a psy sa s ním zoznamovali. Chodili sme s nimi okolo neho, ony nasávali nové pachy a obzerali si kovovú príšeru, ktorá sa raz mala stať naším dopravným prostriedkom.

Hectora vôbec nedesila, práve naopak. Vyslovene sa potešil, keď sa na vrtuľníku otvorili dvere a on mal skočiť dnu, aj keď to bolo trochu vysoko. Tešil som sa spolu s ním, že tak dobre reaguje, štedro

som ho odmenil granulkami a pridal k tomu poriadnu pochvalu. Nejaký čas sme takto skákali do vrtuľníka a von, sledovali, ako to ide ostatným psom. Keď to všetky zvládli, pilot stroj prebudil k životu. Okolím sa rozľahol hukot, oči sme mali plné snehových kryštálikov. Hector ich len trochu prižmúril, zdalo sa mi, že si to stále užíva, rovnako ako ďalšiu fázu, počas ktorej sme spolu skákali do vibrujúceho stroja. Vehementne ma ťahal dnu, hoci niektoré psy boli vystrašené, stiahli chvost, snažili sa schovať za psovoda. Ozajstná zábava nás však čakala až na druhý deň. To sme si už spolu zalietali, pozreli si Popradské pleso zhora. Tak ako mu neprekážal hluk, nič s ním nerobilo ani prudké stúpanie, s tým spojená zmena tlaku a turbulencie. Psíky pritom bývajú na tieto veci veľmi citlivé. Ten môj to zvládol výborne a ostalo mu to na celý život. Postupne pochopil, že keď s rachotom priletí to kovové monštrum, musíme rýchlo vyraziť, lebo nás čaká dôležitá robota.

Hectorova druhá veľká premiéra na Popradskom plese bola spojená s vyfasovaním označovacej dečky. Teda, vyfasoval som ju a na chrbte ju mal nosiť Hector. V prvom rade preto, aby sa ho v budúcnosti nebáli turisti, keď niekde v Tatrách vybehne spoza zákruty. Aby všetci vedeli, že toto veľké – možno aj trochu hrozivo vyzerajúce – zviera je v práci a nejde o zatúlaného psa, pred ktorým treba utekať, nedajbože aby si ho niekto pomýlil s vlkom. Nasadzovanie dečky môže psovod spojiť s akýmsi rituálom – keď ju psovi dáva, je to preňho informácia, že sa ide do akcie a on sa na to nastaví.

Prvá dečka, ktorú Hector dostal, bola kriklavo oranžová a na jeho drobné telo priveľká. Zjavne mu to však neprekážalo, hoci sa mu motala medzi labami. Nemal ani potrebu obhrýzať ju, spraviť z nej šálát. Nakoniec som mu ju nejako zakrútil a poskracoval popruhy lepiacimi páskami. Z parkoviska pri Popradskom plese sme si pyšne vykračovali medzi kolegami. Nech vidia, že mám záchranárskeho psa s vlastnou dečkou!

Spolu sme čelili aj tretej novinke a zároveň veľkej výzve. S tou nám pomáhal skúsený psovod Robo, jeden z partie inštruktorov z Lapáša. Pre naše mladé psy sme najskôr prichystali diery v snehu.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Hector**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.